احسن الکلام معروف بہ ہفت بند نعت
ابجدیت عبد القادر ناظم از طبع
تازہ مضمون ہفت بند نعت زد
ہم کلام اکرم فوزی بہر سال
کرد موزون ہفت بند نعت او ۱۳۱۶ھ
در مطبع مفید عام آگرہ طبع شد

يا فتاح

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد سلطان زمان منت داد از زمین — تا لبش گوهر عرض ست که می باید کرد

شکر انعام خداوند و سپاس آلا — هر دمی بر همه فرض ست که می باید کرد

ناظم از گوشه برون آمد ادای شکرش — بر سر بست صورت قرض ست که می باید کرد

قطعه شکریه

منت خدای را که به اکرام خویشتن — سلطان جهان بکاخ جسد جلوه ریز کرد

دستور عقل داد که دائم دماغ او — از نافه مصالح خود مشک بیز کرد

قطعه عذریه

حمدت چسان نمود زبان گفتم سخن — کلی پر صفحه الیست گشتر و جمله لبیسی

او بی خبر ز ماهیت خویشتن بود — کنه ترا چه حرف زند بی زبان خسی

ما خود ز خویشتن همه میریم بی خبر — آخر چسان بکنه کمالت شود مسی

اگر نشد ز ماهیت تو چنان که هست — از ابتدائے عالم تا این زمان کسی

قطعه سبب نظم

کاتبی کجاست تا بدر د هفت بند خویش — کالفاظ نعت مدح علی را بکار داشت

نعت رسول و مدح علی را الفا وستے — چون اقتباس ماه ز خرشید پر ضیاست

ناظم بیا به شیوا زبانی هفت بند
کاین نغمه آن نشید سرود کلام ماست

هفت بند

السلام ای نور بخش چشمهٔ شمس الضحی
والسلام ای روکش مه بدر تو بدر الدجی

مرحبا شان بلندیٔ عرش قدرت کمال
برترین ست از جمال زیور نور الهدی

خلعت لولاک تن زیب از وجود فطرتست
رحمة للعالمینی در لباس اهدنا

حلیهٔ سنت تجسمت شعر الله جمیل
نور چشم ماه چرخ هاله گشت الدجی

رونق قد لعمرک خلعت هستی تست
چهرهٔ پرنور تو اعزاز بخش والضحی

جبه است نور جبین لی مع الله را تراز
شان رخسار جمیلت ظاهر از تبت یدا

تاکی بخشش سواد گیسوی واللیل زلف
شعر شعرت شعر سر نهان ماسوی

قاب قوسین از شبیه ابروت سر فلک
اقترانت چلهٔ سوفار خوش تیر دنا

کحل بینائی مازاغ البصر اغماض چشم
بل سواد مردمت نور نگاه ما طغی

انا اعطیناک نحر اندوز از فیض دودست
همت والای تو بازوی تاب قل کفی

مشرق مهر الم نشرح منور سینه است
نطق اقرأ باسم ربک از زبان واستقصا

سورهٔ انا فتحنا را فتوح از فتح تو
غیر سبحان الذی اسری ز رحل ماشی

ذات پاکت نغمه ریز قل هو الله احد
سرخوش جام شراب ناب الله الصمد

بعده در معجزات

معجزت بر لامکان در طرفة العینی سفر — شد ز نوک ناوک سبابه‌ات شق القمر

طلعهٔ کم قدر را افزونی از اعجاز تو — سیر از انهار انگشتان تو جن و بشر

دعوت اسلام تو لات و هبل را سر فگن — جرگه کفار شد از ریگ مشتت منتشر

بارآور شد ز قبضت استخوان سوخته — سرکشان نخل از میان جسم سنگ سخت تر

سایه بان عظمت تو لکهٔ ابر مطیر — مشعل راه شب تاریک شاخ خشک تر

زنده دل موتی شدند از نوش جان بخش لبت — یافت یعفور از فراقت زنده در جنت سقر

چون شناور آشنا شد سنگ بر سطح غدیر — چوب خشک اندر فراق فرق تو با چشم تر

داد بر ذاتت گواهی سوسمار پرده پوش — شاهد مضمون ختم المرسلین سنگ و شجر

کاخ کسری آتش زرتشت دین آلهه — اوفتاد افسرد باطل شد ز فر باظفر

هم ز جسم نور تو سایه نیامد در نمون — نور ذات ایزد و هستی کز میان برشد کمر

خشک شد دست حریف نا ملائم همچو شاخ — برکشید از پشت اشتر سر نخیل بارور

آفتاب رفته باز آمد ز فر تابت فراز — بهر بطلان شد خواص اختران زیر و زبر

در شب معراج سیر تو گذشت از لامکان — موسی و عیسی بطور و بر فراز آسمان

بعده در مدح حضرت

منبع حلم و حیائی جامع علم و عمل — مخزن جود و عطائی ماحی کفر و زلل

شارع شرع مبین و حافظ حبل المتین — کاشف سر نهان و ناسخ صحف و ملل

مشرق مهر نبوت واقف سر خدا — مصدر علم لدنی معدن حسن عمل

نیّرِ برجِ رضائے واخترِ چرخِ صفا — گوہرِ درجِ وفائے ودارو درد وعلل

موقفِ طاہا و یٰسیں اعتبارِ قاف و نون — سورۂ صاد اختیارِ شوکتِ لامِ ازل

مظہرِ عین الیقین و میمِ لامِ عقلِ کل — محوِ لائے لاالٰہ و دافعِ لامِ خلل

فارقِ اسلام وکفر و فاصلِ داد و ستم — رافعِ بدع وضلالت کاسرِ لات وہبل

عامرِ کاخِ شجاعت قابضِ تیغِ جہاد — قاتلِ کفارِ بےدین فاتحِ جنگ وجدل

ذاتِ پاکت مجمعِ صبر وقناعت روز وشب — ہیچ پیشِ تست دنیا چہ کثیر وچہ اقل

پائے تو اندر جہاد از صدقضا مبرم برست — دستِ تو اعدای دین را سخت از جنگِ اجل

طول زا مدادِ نزولِ پاکِ تو قصرالدعا — قصر زار وائے فیوضِ عامِ تو طول الامل

اتصالِ ذاتِ تو با کاف ہا یا عین صاد — انفکاک از ذاتِ تو شرک ریا فصل وغل

تا نگارِ ذاتِ تو بر صفحۂ گیہان نہ بست

فہم معنئ وجوب وصورتِ امکان نہ بست

تا ہمایون نامِ تو سرنامۂ دیوان نشد — کاتبِ تقدیرِ حق فارغ زاین وآن نشد

لرزشِ عرشِ برین نگرفت آرام وسکون — تا بخاکِ کفشِ پایت وعدۂ یزدان نشد

بوالبشر تا عظمتِ نورِ قدیمِ تو نیافت — بر فرازِ خاک مسجودِ ملائک آن نشد

بابِ توبہ بہرِ آدم بود بندو ناکشاد — تا توسل باگرامی نامِ تو جویان نشد

تا زسجدہ ریزئ نورِ تو انکاری نکرد — طوقِ لعنت زیورِ محرومئ شیطان نشد

درمیانِ آدم وحوا تو الدسہ نزد — تا بہ پیشانئ پیشین نورِ تو رخشان نشد

تا نیاورده ترا آمرزش خود را شفیع
کلفت تا بیل از دست زمین پایان نشد

تا نتابید آفتاب نور ذات با کمال
وقفِ سجیا قرار نوح کشتیبان نشد

تا نشد عیسی مریم مژده گوی مقدمت
بر فراز چرخ چارم ارتفاع شان نشد

هیأت نقش قدم صورت نبست اندر حجر
تا که امکان و وجوب ذات تو یکجان نشد

تا نه بسپردند در دستت عنان اختیار
پاک بیت الله ز جس شرک هم اوثان نشد

تا بیابد شریفت نامدالواح رموز
دفتر راز ولایت از گروه جان نشد

تا که ننوشتند ذات باعث ایجاد خلق
وسعت کون و مکان را ابد عدم بنیاد خلق

بند در ذکر خدمات

حسب ایمای خداوند زمین و آسمان
از پی خدمات تو پیغمبران بسته میان

بهر افواج ظفر اعلام تو آدم سپر
سر فراز طرّ قواز ن شیث رنگ پادشان

نوح نجار عمارات سعادت پایه است
نیز ابراهیم و اسمعیل معماران آن

کرد لقمان خدمت کار طبابت اختیار
وز پی احیای موتی عیسی گردون مکان

کاتب دیوان امرت اسحق خلیل
حافظ کتاب تو ادریس گردون آستان

تیغ بردار تو یحیی نیزه افرازت یسع
درع ساز جنگ تو داؤد خوش الحان بجان

سکه بردار تو ذوالقرنین صاحب سیم و زر
مهر دار تو سلیمان خدیو انس و جان

آبدار خدمت والای تو ذات خضر
جام بردارت کف الیاس پیدا و نهان

ذات هارون ساعی هاروی جسم جیوش
مشعله افروز راهت موسی ابن عمران

یوسفِ یعقوب لنگر خانہ ات را خوانگر   ذاتِ اسرائیل بہرِ مطبخ تو گلہ بان

ہود بہرِ خدمتِ سقائی تو آبکش   حضرتِ یونس چو ماہیگیر بربستہ میان

دانیال از فتح افواج گرانت مژدہ گو   صالح از بہرِ رسد صبح و مسایت ناقہ ران

یوحنا و جرجیس از برائے خدمتت در تن زن

یوشع و حزقیل ہر یک در جلویت قطرہ زن

ایہا المزمل اندر طاعتِ رب القدیر   وی قسیمِ آبِ کوثر رحمت را آبگیر

وی نگار خاطرِ پروردگارِ ذی الجلال   وی بالفت امتی گو بہر ما عصیان اسیر

وی شریعت را ترازِ امر و نہیِ قاطعہ   وی طریقت را دلیلِ ساطع و شمس المنیر

وی حقیقت را بہارِ گل فشانِ رازِ غیب   وی ریاضِ معرفت را صورتِ ابرِ مطیر

وی سر آرائے محشر را شفاعت خواہِ خلق   وی کریم النفس و ہر یک خستہ جان را دستگیر

وی بشیرِ دولتِ دیدارِ حسنِ لایزال   وی ز بطشِ ایزدی ہر بی نوائی را ظہیر

وی حصارِ سختِ خیبر را شکست آور ز تیغ   وی حنین و بدر را افتاح فتحِ بے نظیر

وی تبوک و غزوۂ شام از فتوحت مفتخر   وی عراق و فارس از خورشیدِ دینت مستنیر

وی نگارِ شہ عرض ہم جو ہر ہر ہشت خلد   وی سوارِ ہفت گردون شش جہت را گوشہ گیر

وی حواسِ خمسہ را سرمایۂ تکمیلِ کل   وی چہار ارکانِ بیت اللہ را حفظ کبیر

وی موالیدِ سہ گان را باعثِ تکوین و بود   وی دو عالم را معین و یاور و یار و ظہیر

وی سوارِ یکہ تازِ وسعتِ کون و مکان   وی عدیم المثل چون شمسِ خداوند قدیر

رحمةٌ للعالمینی بر سرت قربان شوم
آرزو دارم کہ غرقِ رحمتِ رحمان شوم

چار یارِ تست کاخِ شرع را رکنِ رکین | کاستواری یافت زاوشان فق وداد وجود دین
ثانی اثنین اذ هما فی الغار آن عظمت مآب | حضرت بوبکر صدیق ست یارِ اوّلین
صوفیان گویند احمد را برُوزِ ایزدی ست | ذاتِ آن بوده برُوزِ حضرتِ روح الامین
راست فرمای صدقت یا رسول اللہ ہو است | فاش گویای رموزِ سرِ نصِ حبل المتین
یارِ دیگر آن عمر خطّابِ فاروقِ جری | کز جلالش حقّ و باطل یافت تفریقِ مبین
ذاتِ او گویا برُوزِ قابضِ ارواح بود | کز وی آمد قتلِ کفار و شکستِ دیو دین
از جہاد و غزوۂ بسیار دین را گسترید | شش جہت پر نور کرد از نیّرِ شرعِ زرین
یارِ ثالث مجمعِ حلم و حیای و عقل و رای | بود ذوالنورین عثمان جامعِ حبل المتین
چون برُوزِ نفسِ میکائیل بُد زانجا غنی ست | افتخارِ صاحبِ ایمان نازشِ اہل الیقین
حاملِ بارِ خلافت ماحیِ ظلم و ستم | سرپرست است احمد امام المتقین
مہرِ چرخِ او کشف ممدوحِ مدحِ ہل اتیٰ | اشجع الشجعان علی دستارِ چارمین
ذاتِ والا ایش برُوزِ ذاتِ اسرافیل بود | بابِ شہرِ علم جا مد اولیا را اوّلین

بس بود بہرش مدیحِ ذات و تیغِ آبدار
لا فتیٰ الا علی لا سیف الا ذوالفقار

خاتمة الطبع الحمد للہ کہ احسن الکلام معروف بہ ہفت بند نعت سرور کائنات مصنفہ ناظم شیوا زبان زبان آور جادو بیان جناب مولانا مولوی سید عبد القادر ناظم میر منشی سر رشتہ داری جناب نواب عالمگیر محمد نعمان صاحب بہادر دام اقبالہ در مطبع مفید عام آگرہ باہتمام محمد قادر علی خان صوفی مالک و مہتمم مطبع مطبوع شد و مقبول جہان شد۔

تمت